

قبرستان‌های معروف ایران و جهان

در ایران و همچنین برخی از کشورها، مقبره‌های اشخاص برجسته مذهبی، برای مثال امامزاده‌ها و رهبران دینی، مکان مقدسی برای دفن درگذشتگان می‌شود. برخی از قبرستان‌های معروف جهان نیز به همین صورت پدید آمدند.

در ایران و همچنین برخی از کشورها، مقبره‌های اشخاص برجسته مذهبی، برای مثال امامزاده‌ها و رهبران دینی، مکان مقدسی برای دفن درگذشتگان می‌شود. برخی از قبرستان‌های معروف جهان نیز به همین صورت پدید آمدند.

امامزاده طاهر

نام امامزاده ای است در نزدیکی شهر کرج که به خاطر گورستان همجوار آن که مدفن بسیاری از هنرمندان و روشنفکران است، مشهور است. از جمله هنرمندان برجسته ای که در این قبرستان به خاک سپرده شده اند می توان به غلامحسین بنان، مرتضی حنانه، احمد شاملو، احمد محمود، عبدالعلی وزیری، حسن گل نراقی، جلال ذوالفنون، حسن کامکار، هوشنگ گلشیری و... اشاره کرد.

تخت فولاد

تخت فولاد نام قبرستان قدیمی شهر اصفهان است که قدمتش به قرن چهارم هجری می رسد. این اثر به طور یکجا و بخش هایی از آن به طور مجزا در فهرست آثار ملی ایران ثبت شده است. تا پیش از صفویان و بعد از آن این مکان، محلی برای تجمع دراویش بوده و خانقاهی هم در آن احداث کرده بودند که با نام آرامگاه بابا رکن الدین شناخته می شود. در دوران صفویه این قبرستان یک گورستان اختصاصی تلقی می شد و فقط بزرگان مملکتی در آن به خاک سپرده می شدند. پس از این دوره در آن تکایایی احداث شد و سرانجام به قبرستان همگانی شهر تبدیل گشت. در سال ۱۳۶۳ دفن اموات به غیر از شهدای جنگ ایران و عراق، در این قبرستان متوقف و به قبرستان جدید شهر به نام باغ رضوان منتقل شد.

گورستان ظهیرالدوله

وقتی علی خان ظهیرالدوله در اثر سکته قلبی در باغ خود در جعفرآباد شمیران درگذشت، در جوار باغ در قبرستان عمومی که بین تجریش و امامزاده قاسم واقع بود، دفن شد. از آنجا که ظهیرالدوله مورد قبول اکثر طبقات اجتماعی بود، بسیاری از هنرمندان، سیاستمداران و دانشمندان وصیت کردند در این آرامگاه دفن شوند. از سال های ۱۳۴۰ به بعد دفن اموات در این مجموعه ممنوع شد و دفن افراد در سال های ۴۰ تا ۵۰ با اجازه نامه خاص و آن هم به صورت محدود انجام می شد. آخرین تدفین در آرامگاه ظهیرالدوله در سال ۱۳۵۹ انجام شده است. محمدتقی بهار، حسن تقی زاده، روح الله خالقی، فروغ فرخزاد، ابوالحسن صبا، رهی معیری، ایرج میرزا، قمرالملوک وزیری و... از جمله افراد سرشناسی هستند که در این گورستان به خاک سپرده شدند.

قبرستان جن ها

روستای تیس در استان سیستان و بلوچستان با قدمتی ۲۳۰۰ ساله گورستانی دارد که بلوچ ها به آن «جن سנט» می گویند. گورستانی رازآمیز که در آن قبرها در کنار هم روی سطحی صخره ای حفر شده اند. به باور برخی از محلی ها این گورها متعلق به جن هاست؛ آنها مردگان خود را در حصار این سنگ ها دفن کرده اند، شب که می رسد، جن ها بر سر گور از دست رفتگان خود حاضر و به مویه و مرثیه سرایی مشغول می شوند. شاید سطح صخره ای این تپه که کندن قبر بر آن کار بسیار دشواری است، مردم این منطقه را بر این باور داشته که موجوداتی فوق بشری این قبر ها را حفر کرده اند.

گورستان ابن بابویه

ابن بابویه نخستین گورستان شهری و دومین گورستان تهران است که بسیاری از مشاهیر ایران در آن دفن هستند. نام این گورستان برگرفته از نام محمد بن بابویه معروف به شیخ صدوق یکی از فقها و دانشمندان شیعه است که آرامگاه او در آنجا واقع شده است.

پس از برپایی بقعه شیخ صدوق، افراد زیادی در اطراف آن به خاک سپرده شدند و مقبره های بزرگ و باشکوهی هم اطراف آن احداث شد. محمدرضا پهلوی و محمد مصدق نیز هر دو وصیت کرده بودند در ابن بابویه دفن شوند. در سال ۱۳۷۳ وزارت کشور، دستور منع دفن مردگان را در این محدوده صادر کرد.

عجیب ترین قبرستان ایران

باید به شرقی ترین نقطه مازندران سفر کرد تا بتوان عجیب ترین قبرستان ایران را با سنگ های عمودی خاکستری و حکاکی های عجیب و غریب دید. این قبرستان را با قدمت ۱۲۰۰ ساله و نقش های عجیب روی سنگ هایش که در روستای سفید چاه شهرستان گلوگاه واقع است، نخستین قبرستان مسلمانان خوانده اند. قبر ملک باده حاکم شمال در این گورستان قرار دارد و همچنین ابراهیم، منصور و عبدالرحمن سه فرزند امام موسی ابن جعفر(ع) و چند نفر از سادات مرعشی که روزگاری در آمل حکومت می کردند در سفیدچاه مدفون شده اند. سنگ قبرهای محرابی گورستان تاریخی سفید چاه، دارای تصاویر نمادین ایرانی است که مفاهیم پیچیده زندگی، مرگ و رستاخیز را در خود نشان می دهد.

گورستان متفقین در تهران

در محله دولااب شهر تهران قبرستانی واقع شده که ۱۸۹۲ شهروند لهستانی در آن دفن شده اند. بیشتر شهروندان لهستانی که در

این گورستان دفن شده اند، کسانی بودند که پس از آزادی از اردوگاه های کار اجباری استالین در سیبری و قزاقستان، از راه ایران به اروپا باز می گشتند. در سال ۱۹۴۲ حدود ۱۱۵.۰۰۰ شهروند لهستانی، شامل سربازان، مردان، زنان و کودکان غیرنظامی، با کشتی از دریای خزر وارد بندرانزلی شدند. نیروهای نظامی و داوطلب برای ملحق شدن به مقاومت اروپا ایران را ترک کردند، اما هزاران شهروند غیرنظامی و زن و کودک تا سه سال در شهرهای مختلف ایران باقی ماندند. به علت سوءتغذیه در دوران اسارت و ابتلا به بیماری های واگیردار، بسیاری از نظامیان و غیرنظامیان در طول اقامت در ایران جان باختند و همانجا به خاک سپرده شدند.

قبرستان فوتبالی

باشگاه شالکه ۰۴ در سال ۲۰۱۲ دست به ابتکار جالبی زد. این باشگاه در آن سال، قبرستانی در شهر گلزنکیرشن در نزدیکی استادیوم فوتبال فلتینس آرنه افتتاح کرد. این قبرستان که به شکل یک زمین فوتبال است، گنجایش ۱۹۰۴ قبر را دارد و ویژه طرفداران پروپا قرص باشگاه فوتبال شالکه ۰۴ است که در سال ۱۹۰۴ تاسیس شد. قیمت اولیه برای خریداری هر قطعه قبر برای مدت ۲۵ سال، ۵۴۰۶ یورو تعیین شده است.

گورستان پر لاشز

گورستان پر لاشز (Pre-Lachaise) با ۴۳ هکتار مساحت، بزرگ ترین گورستان پاریس و از مشهورترین گورستان های جهان است و پربازدیدترین گورستان جهان خوانده می شود. مشاهیر فراوانی در پر لاشز به خاک سپرده شده اند. صادق هدایت و غلامحسین ساعدی، اسکار وایلد، فردریک شوپن، مولیر، انوره دوبالزاک، مارسل پروست و... از نویسندگان و هنرمندان برجسته ای هستند که در این قبرستان مدفون اند.

قبرستان رکولتا

قبرستان رکولتا (Recoleta) در شهر بوئنوس آیرس پایتخت کشور آرژانتین واقع است و بسیاری از سیاستمداران و شخصیت های مشهور در این گورستان مدفون هستند. این قبرستان شبیه به یک شهر طراحی شده و دارای خیابان ها و گذرهای فرعی بسیار زیادی است.

گورستان های گیت

های گیت (دروازه مرتفع) نام گورستانی تاریخی و مشهور در شمال شهر لندن است. این قبرستان دارای قطعه مربوط به مسلمانان نیز است. های گیت مدفن انسان های مشهوری چون کارل مارکس است.

قبرستان اجاره ای

قبرستان ورین در شهر گوآتمالا واقع شده و در آن قبر دائمی برای مردگان وجود ندارد و قبرها به خانواده مردگان اجاره داده می شوند. در بیشتر مواقع خانواده مردگان پس از مدتی از پرداخت اجاره بهای قبر خودداری کرده و به همین دلیل کارگران اجساد را از قبرها خارج می کنند که در بیشتر مواقع بقایای مردگان این قبرستان عجیب از سوی کرکس ها خورده می شود. نکته جالب درباره این قبرستان این است که قبرها نه بر روی زمین، بلکه درون دیوار کنده می شوند.

قبرستان وادی السلام

زائرانی که به نجف می روند هنگام بازدید از این شهر تاریخی و زیارت سری هم به قبرستان وادی السلام می زنند. آرامگاه پیرمرز و رازی که در شمال شهر قرار داد. تاریخ دقیق ایجاد آن معلوم نیست، اما با توجه به وجود مراقد شریف حضرت صالح و هود - دو پیامبر برجسته - می توان قدمتی چند هزار ساله را برای آن متصور شد.

روایات متعددی از ائمه معصومین در اهمیت این قبرستان وجود دارد. از این رو است که بسیاری از شیعیان آرزو دارند بعد از مرگشان در این آرامگاه دفن شوند. این قبرستان آن قدر وسیع است که به آن لقب بزرگ ترین قبرستان عالم اسلام را داده اند. نخستین کسی که در وادی السلام از اصحاب مدفون شد خباب بن ارت، متوفای ۳۷ هـ. ق بود که از سابقین در اسلام و ششمین فردی بود که اسلام را پذیرفته بود. وی در جنگ بدر شرکت داشت، در جنگ های صفین و نهروان نیز در خدمت امیرمومنان علی (ع) بود و در دوران خلافت امیرمومنان (ع) در کوفه درگذشت، مولای متقیان بر پیکرش نماز خواند، در کنار قبرش حضور یافت و برایش طلب مغفرت کرد. علاوه بر این عده زیادی از ایرانیان هم در این مکان به خاک سپرده شده اند. از جمله آنها می توان به مزار مرقد آیت الله سیدعلی قاضی طباطبایی اشاره کرد. این قبر در قسمت جنوبی وادی السلام و در نزدیکی مرقد حضرات هود و صالح قرار دارد. دیگر قبر معروف ایرانی در وادی السلام، مزار رئیسعلی دلواری از مبارزان ایرانی علیه استعمار انگلیس است. گفته می شود پیکر وی پس از به شهادت رسیدن به وصیت خودش به این قبرستان منتقل شده است. علاوه بر وی قبر شهید اول صاحب لمعه در قسمت شمالی وادی السلام قرار دارد.

قبرستان بقیع

بقیع مهم ترین قبرستان عالم اسلام با نام مدینه النبی همراه است. این محل آرامگاه ابدی بسیاری از بزرگان دین و سیاست است که قدمت آن به حضور پیامبر (ص) در یثرب بازمی گردد. آورده اند که بقیع به زمین گسترده و وسیعی می گویند که درخت در آن باشد. ظاهراً در زمان احداث این قبرستان درختان را کردند و دیگر نشانی از آنها نیست. درباره اولین کسی که در این قبرستان دفن شده اختلاف نظر وجود دارد. برخی معتقدند عثمان بن مظعون یکی از صحابه پیامبر (ص) و یار امیرمومنان (ع) اولین مسلمانی است که در این قبرستان دفن شده و گروهی دیگر می گویند اسعد بن زراره اولین فردی است که در این محل به خاک سپرده شده است.

بقیع در شرق مدینه و در نزدیکی مسجد النبی قرار دارد. در برخی روایات آمده انتخاب این مکان برای دفن اصحاب به توصیه

رسول اکرم(ص) بوده است. این قبرستان به خاطر این که محل دفن چهار نفر از ائمه بزرگوار شیعه و بسیاری از بزرگان صحابه است، قداست و احترام زیادی دارد.

علاوه بر این، محلی نیز به نام بیت الاحزان داشت که قبلا از سوی حضرت علی(ع) برای صدیقه طاهره (س) ساخته شده بود و آن حضرت بعد از وفات پیامبر اکرم (ص) به همراه حسنین (علیهماالسلام) به این مکان می آمد و گریه می کرد. خانه ای که اکنون نشانی از آن نیست.

قبرستان بقیع، مدفن چهار امام شیعه- امام حسن مجتبی(ع)، امام سجاد(ع)، امام باقر(ع) و امام صادق(ع)- فاطمه بنت اسد مادر امام علی(ع)، همسران پیامبر(ص)، ام سلمه، ام البنین مادر حضرت عباس(ع)، عقیل بن ابیطالب، عبدالله بن جعفرهمسر حضرت زینب و بسیاری از صحابه پیامبر نظیر عثمان بن مظعون، عثمان بن عفان خلیفه سوم، ابوسعید خدری، همچنین مقداد بن اسود، عباس بن عبدالمطلب، اسماعیل فرزند امام صادق(ع)، عاتکه و صفیه عمه های پیامبر(ص)، جابر بن عبدالله انصاری، شهدای واقعه حره، حسان بن ثابت و... است.